

A Giwer rendszer

Felhasználói leírás

Elek István

2020. december 8.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	3
2. A Giwer rövid bemutatása	3
2.1. A keretrendszer	3
2.1.1. Data stock	3
2.1.2. Catalog	3
2.1.3. Workflow builder	3
2.1.4. Config	4
2.1.5. Help	4
2.1.6. Info	4
3. A keretrendszer	5
4. DataStock	6
4.1. Menürendszer	6
4.1.1. File	6
4.1.2. One band processes	7
4.1.3. Multiband processes	8
4.1.4. Data tools	9
5. Catalog	10
5.1. Első lépések	10
5.2. A fájlrendszer előkészítése	12
5.3. Az adatbázis feltöltése	13
5.4. Funkciók	13
5.5. Lekérdezés	15
6. Config editor	15
7. Tutorial	16
7.1. Nyers adatok beolvasása és konverziója	16
7.2. Feldolgozási eljárások használata	16
7.3. Képek katalógusba szervezése	16

1. Bevezetés

A **Giwer** rendszer (GeoImage Workflow Editing Resources) egy képfeldolgozó rendszer, amely űrfelvételek és légi fotók feldolgozására alkalmas. Ez a felhasználói leírás megismerteti a rendszer használatával. Először bemutatjuk a főbb funkciókat, majd néhány mintapéldával szemléltetjük a rendszer használatát.

2. A Giwer rövid bemutatása

2.1. A keretrendszer

Egy keretprogram vezérli a különböző programrészeket. Ez a **Giwer** nevű program. Célja a rendszer működésének irányítása. Segítségével indíthatjuk el a monolit alkalmazást (*Data stock* ikon), és a workflow szerkesztőt és a futtatót (*Workflow builder* ikon).

Itt indíthatjuk el a programok konfigurálását végző programrészt (*Config* ikon), valamint a program használatát segítő leírást, végül pedig a program metaadatait bemutató információs részt (*About* ikon). A **DataStock** és a **Workflow builder** önállóan is elindítható a keretrendszer nélkül, ha éppen úgy akarja a felhasználó.

2.1.1. Data stock

Ez az alkalmazás egy nagy, monolit program, amelyet interaktív működésre tervezünk. Számos függvényt fogunk implementálni, amelyek az adatok olvasását, írását, manipulálását végzik. Ezek a program menürendszerében fognak megjelenni, amit a felhasználó interaktívan, az egyes eljárások eredményességét vizsgálándó, aktivizálhat.

2.1.2. Catalog

A képek igen nagy mennyiségben keletkeznek, így ezek áttekintése egy idő után lehetetlenné válik. Ezért létrehozunk egy kép katalógust, egy nyilvántartó, kezelő alrendszert, amely adatbázisban tárolja, rendszerezi a képeket.

2.1.3. Workflow builder

A **Workflow builder**rel a rendelkezésre álló függvényekből tetszőleges munkafolyamatot (workflowt) állíthatunk elő. Ez egyelőre még fejlesztés alatt áll.

2.1.4. Config

A **Config** editorral, amelyet a keretprogramból indíthatunk el a rendszer adatforrásait állíthatjuk be. Megadhatjuk, hogy hol található a fájlrendszerben az idegen formátumú adatokat (*bil*, *tif*, *jpg*), és a rendszer saját adatformátumú fájljait (*gwh*).

2.1.5. Help

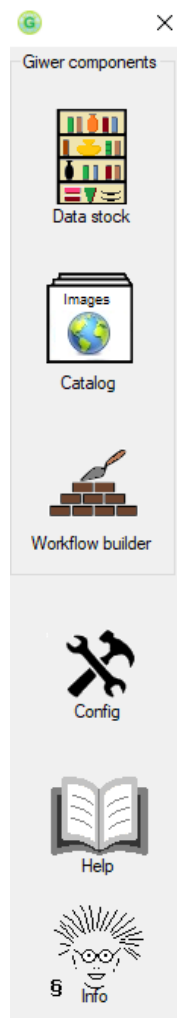
A rendszer használatát angol nyelvű users' guide támogatja, amely a *Help* ikonnal aktivizálható. Jelenleg ez még nem áll rendelkezésre. Várhatóan akkor fog elkészülni, amikor már alapvető változtatások nem várhatók a rendszerben.

2.1.6. Info

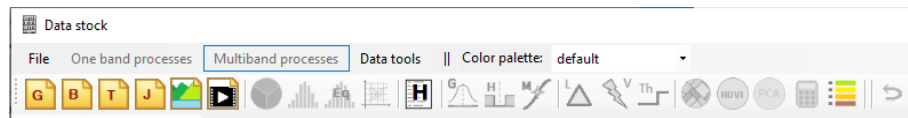
Az *Info* ikonra klikkeléssel a rendszer metaadatait nézhetjük meg (szerzők, verziószámok, copyright, stb.)

3. A keretrendszer

A keretrendszer arra szolgál a **Giwer** programrendszer különböző komponentseit összefogja. Noha az alrendszerek önállóan is futtathatók, de a keretrendszer révén jobban áttekinthetővé válik a működés. A *Giwer.exe* elindítása után megjelenik egy tool ablak (1. ábra), ahol hat ikon látható. Az első a *DataStock*-ot, a második a *Catalog*-ot indítja, a harmadik a *WorkflowBuilder*-t, a többi a keretrendszer része. A *Config* ikonnal a rendszer paramétereit állíthatjuk, vagyis hol találhatóak a különböző adataink. A *Help* egy külön ablakban megjeleníti a felhasználói kézikönyvet, az *i* ikon pedig egy bemutatkozó ablakot jelenít meg a programról.

1. ábra. A **Giwer** keretrendszer

2. ábra. A **datastock** fő menüje

4. DataStock

A **Giwer** rendszer interaktív modulja a **DataStock**, ami a menürendszeren keresztül teszi elérhetővé a függvénykönyvtárat és az adatokat. Különböző típusú grafikus fájlok (*bil*, *tif*, *jpg*) beolvasását és manipulálását végzi. Speciális, saját fájlformátuma *GWR/GWH* bináris formátum, amely egységesen kezelhetővé teszi a legkülönbözőbb forrásokból származó adatokat, és lényegesen gyorsabbá teszi a feldolgozási műveleteket.

4.1. Menürendszer

A menürendszer (2. ábra) *File*, *One band processes*, *Multiband processes* és *Data tools* menüelemekből áll, valamint feliratként jelzi a color palette állapotát (default, hypsometric, ndv, stb).

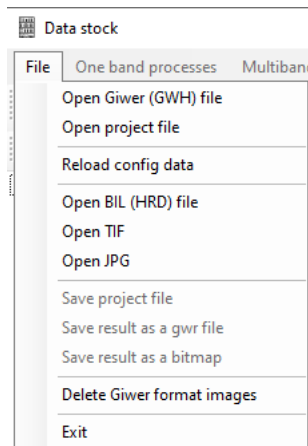
4.1.1. File

A *File* menüvel (3. ábra) meg tudunk nyitni *gwh*, *bil*, *tif*, *jpg* típusú fájlokat, valamint projekt fájlokat, amelyek egyszerre több kép kezelésére szolgálnak. Törölhetjük valamely (akár több) *gwh* fájlt. A *gwh*, *gwr* fájlok a **Giwer** rendszer saját formátumú fájljai. Elmenthetjük egy feldolgozás eredményét giwer formátumban, vagy egyszerű bitmapként. Elmenthetjük továbbá projektként is a Giwerbe lévő adatoknak azt az állapotát, ami egy adott pillanatban éppen fennáll. Végül pedig ismételten betölthetjük a rendszer konfigurációs adatait, ha időközben megváltoztattuk azt a keretprogrammal (nem frissül automatikusan).

A képek beolvasása még nem jelent megjelenítést. Ehhez ki kell választanunk a megjeleníteni kívánt frekvenciasávot a menüsorban lévő *Band:* után látható legördülő comboboxból. A kiválasztás után a legtöbb menüelem és gyorsító gomb aktív állapotba kerül.

A *gwh* egy text fájl, amely header típusú adatokat tartalmaz a képről (szélesség, magasság, frekvenciasávok száma, bitmélység, stb.), míg a *gwr* egy bináris fájl, amely pixeladatokat tartalmaz sorfolytonosan.

A *bil* fájl egy régi úrfelvétel formátum, amely szintén header fájlból és egy bináris fájlból áll. A *.hdr fájl a kép metaadatait, *.bil pedig a pixel

3. ábra. A **File** menü

adatokat tartalmaz. Részletes leírása megtalálható a <http://desktop.arcgis.com/en/arcmap/10.3/manage-data/raster-and-images/bil-bip-and-bsq-raster-files.htm> weboldalon.

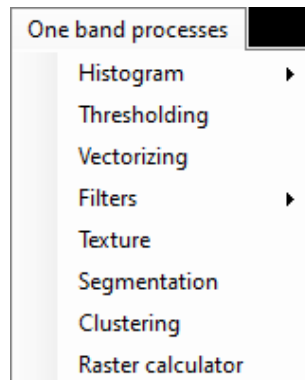
A *tiff*, *jpg* fájlok jól ismert képformátumok, amelyek különböző színmélységű és sávszámú képek tárolására alkalmasak.

A menüsor alatti ikonosztázon láthatók a leggyakoribb fájltypusok megnyitására szolgáló ikonok, mint (open giwer format), (open bil format), (open tif fájl), (open jpg format), (open 3D) és (open video).

4.1.2. One band processes

Ez a menü akkor használható, amikor egy kiválasztott frekvenciasávval kívánunk műveleteket végrehajtani. Ha ezt kiválasztottuk, akkor az meg is jelenik a képlakban. A *One band processes* menü elemei a következők: *Histogram*, *Thresholding*, *Vecorizing*, *Filters*, *Texture*, *Segmentation*, *Clustering*, *Raster calculator* (4. ábra).

- A *Draw histogram* kirajzolja a kép hisztogramját, amelyet a kép kiegyenlítésére (kontrasztosítására) használhatunk. A bal egérgomb klikkel a minimális, a jobb egérgomb klikkel a maximális értéket választhatjuk ki. Az *Equalize* gombbal elvégezzük a kiegyenlítést. Választhatjuk a *Histogram equalization* gombbal automatikus választjuk ki a minimális és maximális értéket, és hajthatjuk végre a kiegyenlítést.
- Az *Equalize* gombbal elvégezzük a kiegyenlítést. Választhatjuk a *Histogram equalization* gombbal automatikus választjuk ki a minimális és maximális értéket, és hajthatjuk végre a kiegyenlítést.

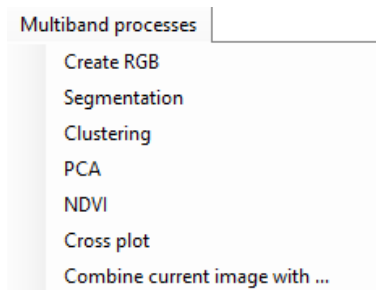
4. ábra. A **One band processes** menü

- A *Thresholding* küszöbölést hajt végre egy megadható küszöbértéktől függően. Általában más eljárásokkal kombinálva használható.
- A *Vectorizing* vektoros jellegű adatot állít elő a képből. A nyers képre nem érdemes alkalmazni, mert az eredmény rossz lesz. Mielőtt alkalmaznánk, előtte simítószűrést, küszöbölést és éldetektálás (Laplace filter) kell végezni.
- A *Filters* egy több almenüből álló gyűjtemény, amely különböző szűrési eljárásokat (*Gauss filter*, *High pass filter*, *Gradient filters*, *Laplace filter*, *Median filter*) végez a képen.
- A *Texture* menü az aktuális kép textúráját elemzi (fejlesztés alatt)
- A *Segmentation* menü az aktuális frekvenciasáv szegmentálását végzi (fejlesztés alatt).
- A *Clustering* menü az aktuális frekvenciasáv osztályozását végzi (fejlesztés alatt).
- A *Raster calculator* menü leválogatja az aktuális frekvenciasáv azon pixeljeit, amelyek a megadott feltételeket eleget tesznek.

4.1.3. Multiband processes

A *Multiband processes* csoportba azok a funkciók tartoznak, amelyek egyszerre több frekvenciasáv adatait igénylik mint pl. RGB képek létrehozása, PCA (főkomponens analízis a megadott frekvenciasávokra), NDVI (vegetációs index), képek kombinálása (5. ábra).

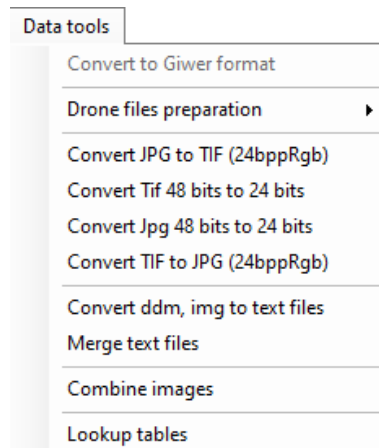

5. ábra. A *Multiband processes* menü

- A *Create RGB* menü RGB képet kreál a megadott három frekvenciasávból
- A *Segmentation* menü a kiválasztott frekvenciasávokra szegmentálást végez (fejlesztés alatt).
- A *Clustering* menü a kiválasztott frekvenciasávokra osztályozást végez (fejlesztés alatt).
- A *PCA* menü a kiválasztott frekvenciasávokra főkomponens analízist végez
- Az *NDVI* menü a kiválasztott frekvenciasávokból vegetációs indexet számol.
- A *Cross plot* menü a kiválasztott két frekvenciasávból cross plottot rajzol.
- A *Combine current image with...* az aktuális képet kombinálja (+,-, EXOR) egy tetszőleges másik képpel. Ez olyankor hasznos, ha például egy vektorizált képet össze akarunk rajzolni az eredeti képpel (ekkor az EXOR operátort kell használni).

4.1.4. Data tools

A *Data tools* menü az adatok előkészítésére való funkciókat tartalmazza (6. ábra). Különböző formátumok konverzióját, egyesítését, kombinálást végzi. Néhány a drón képekkel kapcsolatos problémát old meg. A *Lookup table* szerkesztését is lehetővé teszi. Legfontosabb funkciója azonban a *Convert to Giwer format* almenü. Ennek segítségével bármely nyers képformátumot (bil, tif, jpg) giwer formátumba konvertálja.

6. ábra. A *Data tools* menü

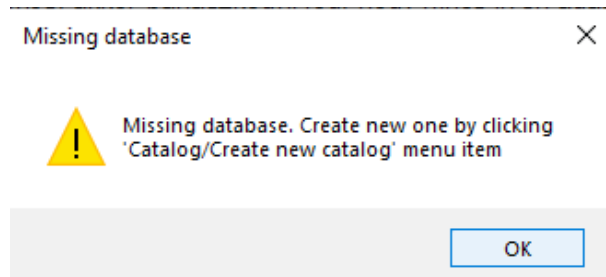
A giwer formátum kétféle fájlt jelent: a *.gwr* egy bináris fájl, ami a képet tartalmazza frekvenciasávonként, a *.gwh* pedig a kép header információit tartalmazza.

5. Catalog

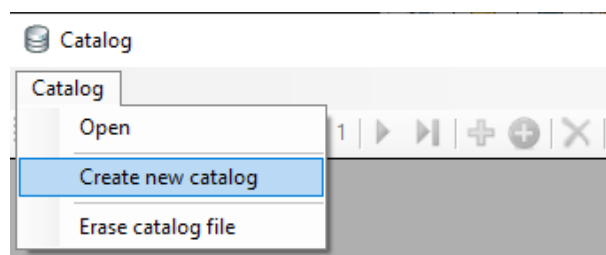
A **Catalog** alrendszer nagy tömegben keletkező képek (csak *jpg* és *tif* formátumú képek) rendszerezésére, adatbázisba szervezésére való. Az adatok és a képek gyors szemrevételezését is lehetővé teszi. A **DataStock** alrendszer használata nélkül is lehetséges, hiszen bármely képet használatba vehetjük vele. A **Catalogot** olyankor célszerű használni, amikor több száz vagy több ezer képet kívánunk egységesen kezelni, a leíró adataik alapján keresést végezni.

5.1. Első lépések

- Másold be egy könyvtárba a *catalog.zip* fájlt.
- Bontsd ki.
- Ahová kibontottad, onnan indítható a *catalog.exe*, nem kell külön telepíteni.
- Az első induláskor még nincs képi adatbázis, ezért panaszkodni fog a hiányára (7. ábra):

7. ábra. A *Data tools* menü

8. ábra. A *Data tools* menü

- Ezután megjelenik a program fő formja, ahol kreálhatunk egy új, üres adatfájl (8. ábra) (a default név 'dronimagecatalog.s3db')
- Ezután a 'Open' menüre klikkelve megnyílik az üres adatbázis-fájl.
- Ha már van létező adatbázis (dronimagecatalog néven), akkor megjelenik a tartalma egy táblázatban a program fő formján (9. ábra). Ritka eset, de ha nincs, akkor panaszkodni fog, hogy nincs ilyen adatbázis – mert például kitörölted a fájlrendszerből, de a catalog még úgy emlékszik, hogy van ilyen fájl. Click OK, majd nyomd meg az F2 gombot – bal felső sarok környéke a keyboardon. Ekkor megjelenik egy 'Catalog' nevű menü. Válaszd ki a 'Create new catalog' almenüt, amely létrehoz egy 'dronimagecatalog' nevű adatbázist, és benne egy üres adattáblát. 'images' lesz a neve, Ide fognak képződni a felvett képek adatai.
- Normál indulásnál a menürendszer nem látszik (F2-t megnyomva jelenik meg és tűnik el)
- Az ikonok elmondják, hogy mit tudnak.

C:\Users\eleki\Desktop\cat\dronimagecatalog.s3db

cursor position: 1/18

	id	filename	timestamp	type	bitspersample	samplesperpixel	image_size	file_size	
▶	1	IMG_0600_1.tif	2020. 09. 10. 11:46	multi	16	1	2064x1544	6382034	T
	2	IMG_0600_2.tif	2020. 09. 10. 11:46	multi	16	1	2064x1544	6382008	T
	3	IMG_0600_3.tif	2020. 09. 10. 11:46	multi	16	1	2064x1544	6382012	T
	4	IMG_0600_4.tif	2020. 09. 10. 11:46	multi	16	1	2064x1544	6382004	T
	5	IMG_0600_5.tif	2020. 09. 10. 11:46	multi	16	1	2064x1544	6382018	T
	6	IMG_0600_6.tif	2020. 09. 10. 11:46	multi	16	1	160x120	44722	T
	7	DJI_0007.JPG	2020. 09. 10. 13:40	RGB	8	3	5280x2970	6799825	T
	8	DJI_0009.JPG	2020. 09. 10. 13:43	RGB	8	3	5280x2970	7026657	T
	9	DJI_0010.JPG	2020. 09. 10. 13:44	RGB	8	3	5280x2970	6602686	T
	10	DJI_0011.JPG	2020. 09. 10. 13:44	RGB	8	3	5280x2970	6592771	T
	11	DJI_0014.JPG	2020. 09. 10. 13:45	RGB	8	3	5280x2970	6968375	T
	12	DJI_0015.JPG	2020. 09. 10. 13:45	RGB	8	3	5280x2970	6973159	T
	13	DJI_0016.JPG	2020. 09. 10. 13:46	RGB	8	3	5280x2970	6972641	T
	14	DJI_0019.JPG	2020. 09. 10. 13:50	RGB	8	3	5280x2970	7224836	T
	15	DJI_0020.JPG	2020. 09. 10. 13:50	RGB	8	3	5280x2970	7192925	T
	16	DJI_0021.JPG	2020. 09. 10. 13:50	RGB	8	3	5280x2970	7014559	T
	17	DJI_0022.JPG	2020. 09. 10. 13:50	RGB	8	3	5280x2970	6984827	T

9. ábra. A *Catalog* fő formja

5.2. A fájlrendszer előkészítése

- Kreálj egy könyvtárat 'DRON_IMAGES' néven valahol a fájlrendszerben.
- Klickeelj az 'open folder tree' ikonra (bal felső sarok). Ekkor megnyílik a 'Folder structure' nevű ablak.
- Klickeelj a 'Set destination folder' nevű menü gombra, majd keresd meg és válaszd ki a 'DRON_IMAGES' nevű könyvtárat. Ezzel megadtad a kép katalógus helyét a fájlrendszerben, amire ezentúl emlékezni fog a program, ha újra megnyitod a Folder structure-t.
- Keresd a flash driven-on azt a könyvtárat, ahol az éppen most készített képek vannak. Ha a jobb oldali ablakban megjelennek a fájlok, klickeelj a 'Save files to 'c:\DRON_IMAGES folder' gombra. Ennek hatására az egész könyvtár tartalma átmásolódik a flash driveról a 'DRON_IMAGES' nevű könyvtárba.
- Ennek hatására a 'DRON_IMAGES' nevű könyvtárban megjelenik egy új directory, aminek a neve az első fájl mentésének időpontja.

5.3. Az adatbázis feltöltése

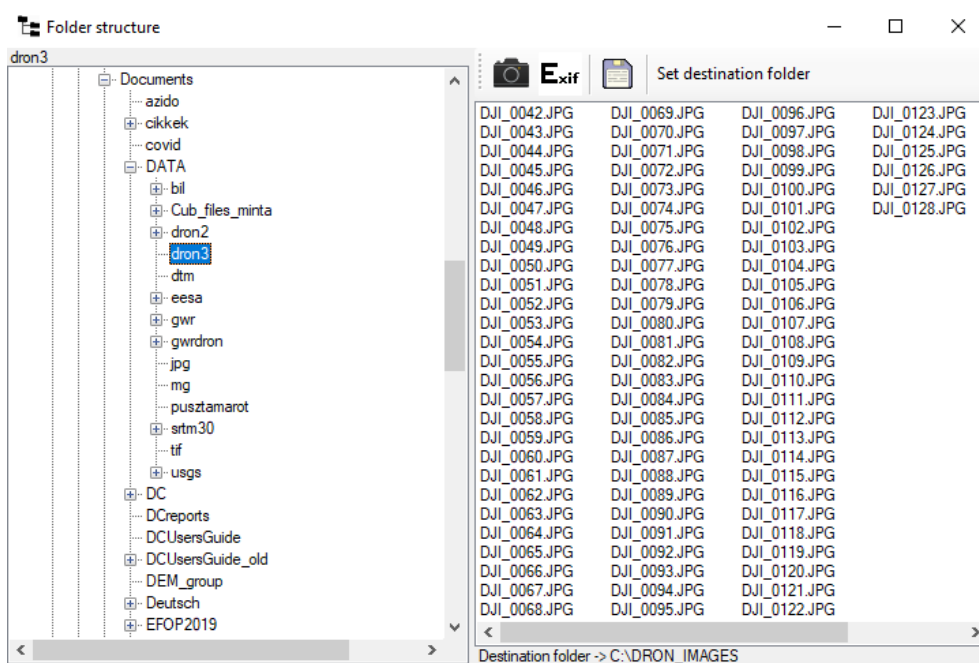
- Kétféleképpen töltheted fel az adatbázist: vagy egyenként (vagy multiselecttel több fájlt is) vagy egy directory-t kijelölve tömegesen, annak teljes tartalmát (csak jpg és tif fájl, más nem). A fájlankéntihez klikkelje a sárga plusz jelre, a teljes directoryhoz a zöld karikában fehér kereszt ikonra.
- Bármelyikre klikkeltél, felbukkan a 'Editable image attributes' nevű ablak, ahol megadhatod azokat az adatokat, amelyek minden most beemelendő képre vonatkoznak. A többi adatot a program automatikus feltölti (fájlnév, long, lat, timestamp, folder, stb.).
- A táblázat nem automatikus adatai szerkeszthetők, amik el is mentődnek, amint a következő rekordra lépünk.
- A fényképezőgép ikonra kattintva megjelenik az aktuális rekordhoz tartozó kép. Az 'Exif' feliratú gomb az aktuális rekordhoz tartozó kép exif adatait mutatja meg egy külön ablakban.

5.4. Funkciók

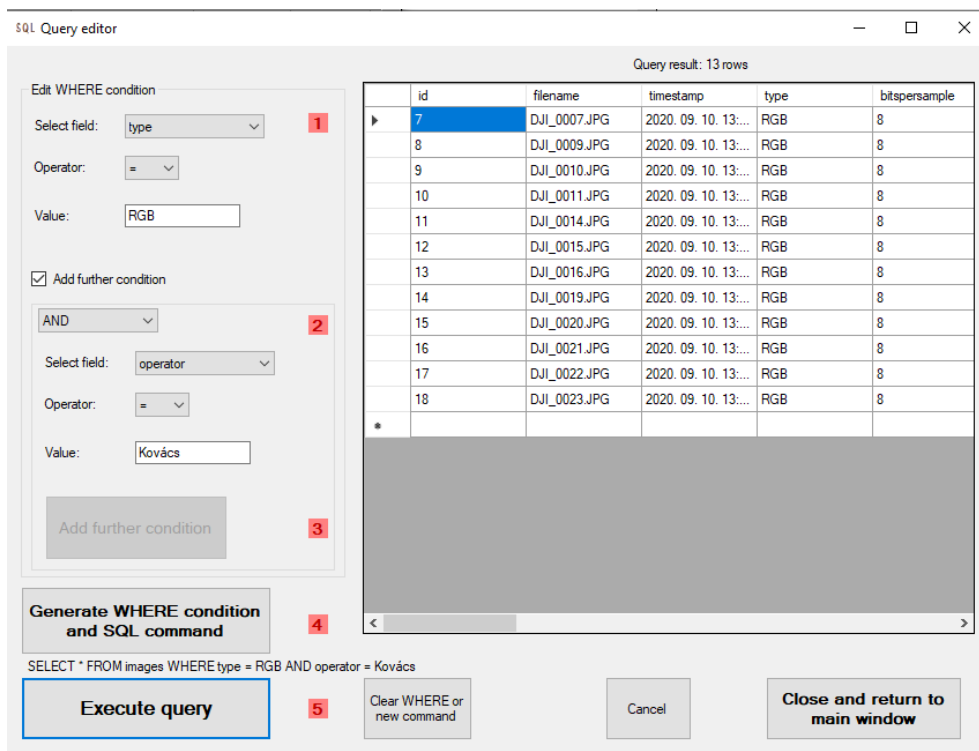
Az adatokat mutató táblázat felett egy ikonosztáz látható, amelyen a főbb funkciók lettek elhelyezve. A ikon megnyit egy a fájlrendszert nézegető ablakot, hol megnézhetjük a az adatok forrását, mint pl. egy pendrive-ot, ami közvetlenül a drón adattároló eszköze, és amelyen a legfrissebb mérési adatok vannak(10. ábra). A kiválasztott fájlokat (az egész könyvtárat) a *DRON_IMAGES* nevű könyvtárba másolja be. Amúgy ezt az első használat során meg kell adni (*Set destination folder*). Másolást a ikonra való klikkelés végzi.

Az adatbázisban már bent lévő képeket a ikonnal, míg a hozzá tartozó EXIF adatokat az ikonnal nézhetjük meg.

Új képeket, egyenként a ikonnal, míg tömegesen, vagyis egy egész directory tartalmát, a ikonnal adhatjuk hozzá az adatbázishoz. A hozzáadás egyben az adatbázis feltöltését is elvégzi, persze csak azokat az adatokat, amelyek a képekből kinyerhetők. Interaktívan is hozzáadhatók adatok, ha azokat a megfelelő mezőbe beírjuk. A ikonnal egy kijelölt rekordot törölhetünk. Nemcsak a leíró adatok törölődnek (az 'images' nevű tábla kijelölt rekordja), hanem a *DRON_IMAGES* könyvtárból is a kijelölt kép fájl (UNDO nincs!).

10. ábra. A *Folder structure* ablak

11. ábra. Az *Sql editor* ablak

Az ikonnal SQL parancsokat állíthatunk össze, amelyekkel tetszőleges feltétel szerint kereshetünk (legyűjthetünk) a rendelkezésre álló képek paramétereinek alapján. Az 11. ábrán olyan képek legyűjtésének eredménye látható, amelyek a Tiszán készültek, és a kép típusa 'multispektrális'.

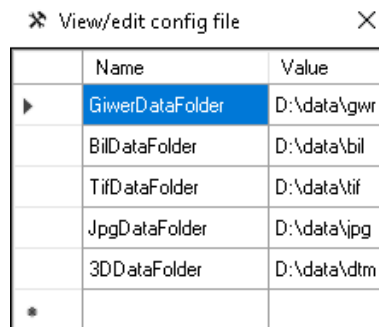
A ikonnal egy adott mérésre vonatkozó riport fájlt nézhetünk meg, vagy hozhatunk létre, amelybe olyan adatokat tehetünk bele, amelyeket a mérési körülmények miatt, vagy bármilyen szempontból érdekesnek találunk, de nem az egyes képekhez kötöttek.

5.5. Lekérdezés

- Az 'SQL' feliratú ikonra klikkelve megjelenik egy 'Query editor' nevű ablak. Itt ki lehet választani, hogy melyik mezőre kérdezünk, milyen feltételt szabunk.
- pl. select field: type; Operator: =; Value: RGB ==> WHERE type=RGB. Ha itt vége, akkor click to 'Generate WHERE condition and Sql command' majd 'Execute query'.
- Ha új lekérdezés lesz, akkor előtte click to 'Clear WHERE or new command'. Vigyázat, az Sql editor case sensitive (rgb != RGB)
- Összetettebb lekérdezésekhez az előbbihez hasonló lekérdezés után klikkelj az 'Add further condition' nevű check boxra.
- Ha kész vagy egy further feltétellel, klikkelj az 'Add further condition'-gombra. Ha az utolsót is hozzáadtad, akkor klikkelj a 'Generate WHERE condition and Sql command' majd az 'Execute query'-re. Ha jó volt az sql parancs, akkor megjelenik az eredmény az adatrácsban.
- Ha meg vagy elégedve az eredménnyel, klikkelj a 'Close and return to main window' gombra. Ekkor becsukódik a 'Query editor' ablak, és a lekérdezés eredménye megjelenik a fő ablakban. Itt nézegetheted kedvedre.

6. Config editor

A **Config** editorral, amelyet a keretprogramból indíthatunk el (1. ábra) a rendszer adatforrásait állíthatjuk be (12. ábra). Megadhatjuk, hogy hol található a fájlrendszerben az idegen formátumú adatokat (*bil*, *tif*, *jpg*), és a rendszer saját adatformátumú fájljait (*gwh*). A kiválasztott nevű paraméter

	Name	Value
▶	GiwerDataFolder	D:\data\gwr
	BilDataFolder	D:\data\bil
	TifDataFolder	D:\data\tif
	JpgDataFolder	D:\data\jpg
	3DDataFolder	D:\data\dtm
*		

12. ábra. A **Config** viewer/editor

(*Name*) nem változtatható meg, csak az értéke (*Value* mező), ha ráklikkelünk a megfelelő sor *Value* mezőjére. A változások mentése az *Enter* lenyomásával történik egy *config.cfg* nevű text fájlba, amely a **giwer.exe** fájlt tartalmazó könyvtárban van. Ezt a fájlt nem tanácsos kézzel editálni, kivéve, ha valaki pontosan tudja, hogy mit csinál, mert könnyen hibát idézhet elő a program futása során.

7. Tutorial

Ebben a részben végigvizsgálunk egy-egy feldolgozási folyamatot, megmutatjuk a különböző alrendszerek használatát a kiindulási adatoktól a végeredményig.

7.1. Nyers adatok beolvasása és konverziója

7.2. Feldolgozási eljárások használata

7.3. Képek katalógusba szervezése